

Sygn. akt V KK 643/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 lutego 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Siuchniński (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Andrzej Stępka

SSN Paweł Wiliński

Protokolant Katarzyna Wępa

w sprawie **J. O.**

skazanego z art. 209 § 1 k.k.,

po rozpoznaniu w dniu 16 lutego 2022r., w Izbie Karnej,

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.,

kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego,

na korzyść skazanego, od wyroku Sądu Rejonowego w K.

z dnia 6 lipca 2020 r., sygn. akt II K [...],

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Rejonowemu w K. do ponownego postępowania.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w K. wyrokiem z dnia 6 lipca 2020 r., sygn. akt II K [...], uznał J. O. za winnego tego, że w okresie od 31 maja 2017 r. do 11 września 2019 r. w K. uporczywie uchylał się od wykonywania obowiązku alimentacyjnego na rzecz małoletniej córki A. O., reprezentowanej przez matkę E. W., określonego co do wysokości wyrokiem Sądu Rejonowego w K. z dnia 12 października 2012 r., sygn.

akt III RC [...] oraz z dnia 12 marca 2013 r., sygn. akt III RC [X] w kwocie 500 (pięciuset) złotych miesięcznie, przy czym łączna kwota powstałych wskutek tego zaległości alimentacyjnych stanowi równowartość co najmniej trzech świadczeń okresowych, tj. czynu z art. 209 § 1 k.k. i za to na podstawie art. 209 § 1 k.k. w zw. z art. 34 § 1, § 1a pkt 1 i § 2 k.k. i art. 35 § 1 k.k. skazał go na karę 8 (ośmiu) miesięcy ograniczenia wolności, z obowiązkiem wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 (dwudziestu) godzin w stosunku miesięcznym.

Nadto, działając na podstawie art. 34 § 3 k.k. w zw. z art. 72 § 1 pkt 3 k.k., Sąd zobowiązał oskarżonego do systematycznego łżenia na utrzymanie córki A. O..

Wyrok ten uprawomocnił się w dniu 14 lipca 2020 r.

Kasację od tego wyroku, na korzyść skazanego wywiódł Prokurator Generalny zarzucając rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa karnego procesowego, a mianowicie art. 366 § 1 k.p.k. w zw. z art. 413 § 2 pkt 1 k.p.k. oraz art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k., polegające na zaniechaniu wyjaśnienia wszystkich istotnych okoliczności sprawy, dotyczących uprzedniej karalności J. O., co doprowadziło do niedokładnego określenia przypisanego jemu czynu zabronionego i skazania go zaskarżonym wyrokiem za przestępstwo popełnione w okresie od 31 maja 2017 r. do 11 września 2019 r., podczas gdy za występki niealimentacji, popełniony na szkodę tej samej małoletniej pokrzywdzonej, zamykający się w granicach czasowych od 16 czerwca 2017 r. do 1 września 2019 r. z wyłączeniem okresu od 6 marca 2018 r. do 31 maja 2018 r. oraz od 16 października 2018 r. do 27 stycznia 2019 r., został on już uprzednio prawomocnie skazany wyrokiem Sądu Rejonowego w G. z dnia 11 marca 2020 r., sygn. akt II K [...]

W konkluzji skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w K. do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja Prokuratora Generalnego jest oczywiście zasadna.

Z załączonego do akt sprawy wyroku Sądu Rejonowego w G. z dnia 11 marca 2020 r., sygn. akt II K [...], wynika, że J. O. uznano za winnego tego, że w

okresie od 16 czerwca 2017 r. do 1 września 2019 r. z wyłączeniem okresu od 6 marca 2018 r. do 31 maja 2018 r. oraz od 16 października 2018 r. do 27 stycznia 2019 r. w T. uchylał się od wykonania ciążącego na nim obowiązku alimentacyjnego, określonego ugodą zawartą przed Sądem Rejonowym w K. z dnia 26 października 2012 r., sygn. akt III RC [X], w ustalonej kwocie po 500 (pięćset) złotych miesięcznie na rzecz małoletniej A. O., tj. czynu z art. 209 § 1a k.k. i za to na podstawie art. 209 § 1a k.k., wymierzono mu karę 8 (ośmiu) miesięcy ograniczenia wolności z obowiązkiem wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 30 (trzydziestu) godzin w stosunku miesięcznym.

Rację ma zatem skarżący, iż z zestawienia treści ww. wyroku oraz wyroku zaskarżonego kasacją wynika bezspornie, iż oba wydane wobec tego skazanego wyroki dotyczą tego samego przestępstwa niealimentacji popełnionego na szkodę małoletniej A. O.. Przy czym pierwszy z wydanych wyroków, o sygn. akt II K [...], obejmuje okres od 16 czerwca 2017 r. do 1 września 2019 r. z wyłączeniem okresów: od 6 marca 2018 r. do 31 maja 2018 r. oraz od 16 października 2018 r. do 27 stycznia 2019 r., zaś drugi chronologicznie wyrok odnosi się do okresu od 31 maja 2017 r. do 11 września 2019 r. Porównanie treści obydwu orzeczeń prowadzi do oczywistego wniosku, iż okres uchylania się od świadczeń alimentacyjnych, przypisany temu samemu sprawcy na mocy kolejnego z wydanych wyroków, obejmuje tożsamy okres, zawierający się w granicach od 16 czerwca 2017 r. do 1 września 2019 r. z wyłączeniem okresów od 6 marca 2018 r. do 31 maja 2018 r. oraz od 16 października 2018 r. do 27 stycznia 2019 r.

W tej sytuacji oczywistym jest, że Sąd meriti nie dopełnił ustawowego obowiązku wszechstronnej weryfikacji okoliczności sprawy - do czego był zobowiązany na podstawie art. 366 § 1 k.p.k. – i w efekcie zaniechania poczynienia prawidłowych ustaleń nieprawidłowo przyjął okres niealimentacji, za jaki J. O. mógł zostać pociągnięty do odpowiedzialności karnej.

Rację ma skarżący, że opisana sytuacja procesowa nie mogła jednak skutkować uznaniem, iż zaistniała bezwzględna przyczyna odwoławcza w postaci „*res iudicata*”. Zgodnie bowiem z utrwalonym w orzecznictwie poglądem, w przypadku przestępstw niealimentacji, które należą do kategorii tzw. przestępstw

trwałych o zbiorowo oznaczonym czynie, sformułowana w art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. przeszkoda procesowa może zachodzić wyłącznie wówczas, gdy okresy uporczywego uchylania się od obowiązku świadczeń alimentacyjnych, ustalone w kolejno rozpoznawanych sprawach, są identyczne i pokrywają się ze sobą, lub gdy okres ustalony w sprawie następnej został w całości objęty skazaniem w sprawie rozpoznawanej poprzednio, prawomocnie już zakończoney (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia: 23 lutego 2021 r., sygn. akt IV KK 186/20, LEXnr 3174817; z dnia 9 sierpnia 2017 r., sygn. akt II KK 222/17, LEX nr 2337346; z dnia 17 listopada 2004 r., sygn. akt V KK 272/04, LEK Nr 163223). Zatem trafnie w kasacji wskazano, że uchybienie Sądu Rejonowego w K. należało ocenić jako rażące naruszenie art. 413 § 2 pkt 1 k.p.k. Przypisany J. O., na mocy zaskarżonego wyroku, sygn. akt II K [...], okres uchylania się od alimentacji co prawda w całości pochłania uprzednie prawomocne skazanie z wyroku Sądu Rejonowego w G., sygn. akt II K [...], ale dodatkowo wykracza poza ten zakres i obejmuje również następujące przedziały czasowe: od 31 maja 2017 r. do 16 czerwca 2017 r. (w odniesieniu do początku niealimentacji); od 6 marca 2018 r. do 31 maja 2018 r. oraz od 16 października 2018 r. do 27 stycznia 2019 r. (okresy wyłączone z uprzedniego prawomocnego skazania); od 1 września 2019 r. do 11 września 2019 r. (w odniesieniu do końcowej daty niealimentacji). W konsekwencji powyższego, tylko te okresy mogłyby stanowić przedmiot wyrokowania w sprawie Sądu Rejonowego w K. o sygn. akt II K [...].

Rozpoznając ponownie niniejszą sprawę Sąd I instancji rozważył potrzebę umorzenia postępowania w zakresie opisanym w wyroku Sądu Rejonowego w K., na podstawie art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k., a nadto przeprowadzi karnoprawną ocenę pozostałego, „nieosądzzonego” zachowania skazanego przez pryzmat ustawowych znamion zarzucanego mu występku z art. 209 § 1 k.k.

Z tych powodów Sąd Najwyższy orzekł jak w wyroku.